

NETINKAMO ELGESIO SU VAIKU ATPAŽINIMO, PREVENCIJOS BEI INTERVENCIJOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS.

VAIKO TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ PAŽEIDIMAI

Sąvokos ir jų apibūdinimai, galintys padėti atpažinti netinkamą elgesį su vaiku, vaiko teisių ir teisėtų interesų pažeidimus:

Nepriežiūra - nuolatinis nesugebėjimas: pasirūpinti esminiais vaiko poreikiais - fiziniais (maistas, namai, drabužiai, higiena, medicinos priežiūra) ir/ar emociniais/psichologiniais (palaikymas, pagalba, mokykla, bendravimas, socializacija ir kt.); prižiūrėti vaiką pagal jo amžių ir apsaugoti nuo galimos žalos.

Emocinė prievarta - nuolatinis žalingas tėvų bendravimas su vaiku.

Emocinės prievartos kategorijos:

1. Tėvų emocinis šaltumas, abejingumas ir emocinė nepriežiūra;
2. Nuolatinės neigiamos nuostatos į vaiką;
3. Nenuoseklus arba vaiko raidos neatitinkantis bendravimas su vaiku;

Tėvų nesugebėjimas pripažinti vaiko individualumo ir/ar psichologinių ribų;

Seksualinis smurtas prieš vaikus – vaikų įtraukimas į seksualinę veiklą, kuriai jie nesubrendę, kurią ne visai suvokia, į kurią nesugeba tinkamai reaguoti, kuri pažeidžia socialinius tabu ir kuria tvirkintojas siekia patenkinti savo seksualinius poreikius.

Seksualinė prievarta, kuri apima ne tik prievartavimą, bet ir priekabiavimą, lytinių organų, pornografijos vaikui demonstravimą, masturbavimą, jo lytinių organų lietimą ar vertimui liesti kitą asmenį) turi esminę neigiamą įtaką ne tik fizinei ir psichinei vaiko sveikatai, bet ir jo socialinei raidai

Fizinis smurtas prieš vaikus – tai šiurkštus elgimasis su vaiku bei fizinis vaiko sužalojimas, kuris nėra nelaimingas atsitikimas ir kurį sudėtinga įtikinimai paaiškinti.

Apie vaiko patiriamą fizinį smurtą galėtų liudyti šie požymiai:

- įvairių gijimo stadijų žaizdos, poodinės kraujosruvos, nubrozdinimai, skirtingų spalvų mėlynės, įvairių kūno vietų sumušimai, vaiko odos nudegimai nuo cigarečių gėsinimo; ir kiti skirtingo pobūdžio kūno sužeidimai;

- tėvai ar globėjai negali aiškiai nusakyti tų sužeidimų priežasties, ar nusako jas išskirtinai (specifinė kūno kalba, lakoniškas paaiškinimas ir kt.);
- esama įvairių kūno vietų sužeidimų, bet tėvai ar globėjai nurodo tą pačią skirtingų sužeidimų priežastį;

vaikas nenoriai kalba apie tai, iš kur atsirado odos ar kiti sužeidimai, arba paaiškinimas nėra įtikinamas; dažniausiai

- vaiko apranga neatitinka oro sąlygų (pavyzdžiui, karštą dieną apsirengęs drabužiais su ilgomis rankovėmis ar aukštomis apykaklėmis, siekdamas nuslėpti sužalojimus);
- stipri vaiko reakcija prie jo prisilietus (krūpteli, sušunka, bijo lietimų).
- Svarbu paminėti, kad kartais kai kurie iš šių požymių gali būti ir savęs žalojimo/savidestrukcijos pasekmė. (Paaugliai neretai patys save braižo, veriasi įvairius daiktus į odą, išsidegina žymes).
- Bet kuriuo atveju, ar tai būtų kito asmens smurtas prieš vaiką, ar savidestrukcija (pavyzdžiui, savęs žalojimas, bandymas nusižudyti ar kt.), būtina vaikui (paaugliui) užtikrinti reikalingą medicininę ir psichologinę pagalbą.

**II. PREVENCIJA IR INTERVENCIJA PASTEBĖJUS GALIMĄ
VAIKO TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ PAŽEIDIMĄ**

5 REAGAVIMO ŽINGSNIŲ PLANAS galimai esant vaiko teisių ir teisėtų interesų pažeidimui

1 žingsnis	2 žingsnis	3 žingsnis	4 žingsnis	5 žingsnis
SUŽINOJAU	PASIKALBĖJAU	SUSITARIAU	NEĮVYKDĖ	INFORMUOJU
<p>Patyčios</p> <p>Fizinis smurtas (ugdymo įstaigoje ar kitur)</p> <p>Nepriežiūra</p> <p>Pasikartojančios mokymosi ir ugdymosi problemos</p> <p>Pasikartojančios elgesio ir emocinės problemos (liūdesys, pyktis, agresija ir kt.)</p> <p>Ugdymo įstaigai neaiškios vaiko neatėjimo į ją priežastys</p> <p>Vaikui reikalinga specialistų pagalba, tačiau tėvai jos nesikreipia, atsisako</p> <p>Tėvai neįspėję du ir daugiau kartų nedalyvavo tėvų susirinkime ar kitaip nesidomėjo savo vaiku</p> <p>Tėvai du kartus iš eilės neatsakė į</p>	<p>Su: Vaiku</p> <p>Vaiko tėvais</p> <p>Klasės auklėtoja</p> <p>Kitais mokytojais</p> <p>Sveikatos priežiūros specialistu</p> <p>Pavaduotoja ugdymui</p> <p>Mokyklos švietimo pagalbos specialistais: psichologe, spec. pedagoge, logopede</p> <p>Direktore Vaiko gerovės komisija</p>	<p>Su: Vaiku</p> <p>Vaiko tėvais (rašytinis susitarimas dėl situacijos sprendimo)</p> <p>Vaiku ir tėvais (žodinis arba rašytinis susitarimas dėl situacijos sprendimo)</p> <p>Mokyklos švietimo pagalbos specialistais: psichologe, spec. pedagoge, logopede</p> <p>Direktore</p> <p>Vaiko gerovės komisija</p>	<p>Vaikas arba tėvai: Susitarimo nesilaikė</p> <p>Situacija nepakito</p> <p>Situacija pablogėjo</p>	<p>Vilniaus miesto vaiko gerovės komisija – VGK</p> <p>Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių- VTAS</p> <p>Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo skyrius – Švietimo skyrius</p> <p>Greitoji medicinos pagalba – GMP</p> <p>Vilniaus miesto psichologinė – pedagoginė tarnyba – PPT</p> <p>Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto (pagal ugdymo įstaigos teritoriją priklausantis) policijos komisariatas – PK</p>

<p>ugdymo įstaigos darbuotojų pranešimus ir pakartotinai su jais nesusisiekė</p> <p>Tėvai, nors buvo kviečiami, neatėjo į mokyklos V GK posėdį</p> <p>Tėvai neužtikrino, kad vaikas ateitų į jam papildomai paskirtus atsiskaitymus</p> <p>Seksualinė prievarta</p> <p>Apsvaigęs ar ugdymo įstaigoje svaiginęsis vaikas</p> <p>Savižudybės grėsmė (suicido)</p>				<p>Krizių įveikimo centras</p>
---	--	--	--	--------------------------------